

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

22 april 2010

WETSVOORSTEL

**tot opheffing van de artikelen 851 en 852 van
het Gerechtelijk Wetboek houdende exceptie
van borgstelling van de eisende vreemdeling**

(ingediend door de dames Zoé Genot
en Tinne Van der Straeten)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

22 avril 2010

PROPOSITION DE LOI

**abrogeant les articles 851 et 852 du Code
judiciaire instituant l'exception de la caution
de l'étranger demandeur**

(déposée par Mmes Zoé Genot
et Tinne Van der Straeten)

SAMENVATTING

Volgens de indieners van dit wetsvoorstel stelt de vereiste borgstelling door een buitenlandse hoofdeiser of tussenkomende partij een geenszins redelijk te verantwoorden verschil in behandeling in, omdat die vereiste louter op nationaliteit gestoeld is. Bovendien wordt die borgstelling vandaag in de praktijk nauwelijks nog toegepast. Dit wetsvoorstel strekt er derhalve toe de borgstelling judicatum solvi uit de gerechtelijke procedure weg te laten.

RÉSUMÉ

Selon les auteurs de la présente proposition de loi, l'exigence d'une caution de l'étranger demandeur principal ou intervenant, est discriminatoire sur la seule base de la nationalité et est dénuée de toute justification satisfaisante. Elle ne rencontre, en outre, que peu d'applications pratiques aujourd'hui. Par conséquent, cette proposition de loi vise à supprimer la caution judicatum solvi de la procédure judiciaire.

cdH	:	centre démocrate Humaniste
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Ecolo-Groen!	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
FN	:	Front National
LDD	:	Lijst Dedecker
MR	:	Mouvement Réformateur
N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
PS	:	Parti Socialiste
sp.a	:	socialistische partij anders
VB	:	Vlaams Belang

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 52 0000/000:	Parlementair document van de 52 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV:	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 52 0000/000:	Document parlementaire de la 52 ^{ème} législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)
CRABV:	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : publicaties@deKamer.be

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be
e-mail : publications@laChambre.be

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De artikelen 851 en 852 van het Gerechtelijk Wetboek voorzien in de exceptie van borgstelling door vreemdelingen als hoofdeiser of tussenkomende partij (de zogenaamde borgstelling *judicatum solvi*). De exceptie kan worden opgeworpen wanneer een Belgische verweerder een rechtsvordering instelt. De borgstelling *judicatum solvi* is een borgstelling die een vreemdeling als hoofdeiser of tussenkomende partij kan worden opgelegd. Het bedrag van de borgstelling wordt geacht te volstaan om de proceskosten te dekken waarin de afgewezen hoofdeiser of tussenkomende partij eventueel wordt verwezen. Het staat aan de rechter te oordelen of een dergelijke borgstelling wenselijk is.

In dat verband doet die borgstelling om diverse redenen problemen rijzen.

Eerst en vooral stelt de mogelijkheid om een dergelijke borgstelling te eisen, een verschil in behandeling in, omdat die borgstelling louter op de nationaliteit gestoeld is. Een Belgische eiser die in het buitenland verblijft, kan immers niet aan een soortgelijke borgstelling worden onderworpen. Hij bevindt zich nochtans concreet in een vergelijkbare – en zelfs identieke – situatie als eender welke buitenlandse eiser. Bovendien bestaat de mogelijkheid dat een Belgische eiser, net als een buitenlandse eiser, over onvoldoende middelen of onroerende goederen op het Belgische grondgebied beschikt om de tenuitvoerlegging van het vonnis te kunnen waarborgen. Die discriminatie is dus niet verantwoord.

Bovendien is de borgstelling door een buitenlandse eiser een achterhaalde maatregel, om twee belangrijke redenen.

Ten eerste wordt die borgstelling in talloze verdragen uitdrukkelijk dan wel stilzwijgend opgeheven. Van een eiser die de nationaliteit heeft van een van de betrokken verdragsluitende Staten, kan dus niet langer worden geëist dat hij een dergelijke borg stelt¹.

Voorts probeert de rechter zoveel mogelijk te voorkomen dat de borgstelling *judicatum solvi* wordt opgelegd. Hij beschikt immers over een tamelijk ruime bevoegdheid om te oordelen of het al dan niet wenselijk is een dergelijke borgstelling op te leggen. Bij het beoordelen van die wenselijkheid houdt hij rekening met de

¹ Het gaat onder meer om het Verdrag van 's Gravenhage van 1 maart 1954 betreffende de burgerlijke rechtsvordering, het Verdrag van Genève van 28 juli 1951 betreffende de status van vluchtelingen en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'exception de la caution de l'étranger demandeur principal ou intervenant (la caution dite *judicatum solvi*) est prévue par les articles 851 et 852 du Code judiciaire. Elle peut être soulevée lors d'une action en justice par un défendeur belge. Il s'agit d'une caution qui peut être imposée à l'étranger demandeur principal en justice ou intervenant et qui est censée couvrir les frais et dépens de la procédure dus, le cas échéant, par le demandeur ou intervenant débouté. Il revient au juge d'apprécier l'opportunité d'une telle caution.

À cet égard, l'existence de cette caution pose problème et ce pour plusieurs raisons.

Tout d'abord, la possibilité de demander une telle caution crée une discrimination sur la seule base de la nationalité. En effet, il n'est pas possible de soumettre le demandeur belge résidant à l'étranger à une caution du même ordre. Pourtant, il se trouve concrètement dans une situation semblable, sinon pareille, à celle de tout autre étranger demandeur. En outre, un demandeur belge peut, tout autant qu'un demandeur étranger, ne pas disposer de ressources ou de garanties suffisantes sur le territoire belge afin de garantir l'exécution du jugement. Cette discrimination ne trouve donc pas de justification.

De plus, la caution de l'étranger demandeur appartient au passé et ce pour deux raisons principales.

D'une part, il existe de nombreux traités qui suppriment cette caution de manière explicite ou tacite. Il n'est, dès lors, plus possible d'exiger le paiement d'une telle caution d'un demandeur qui possède la nationalité d'un des États parties au traité en question¹.

D'autre part, la jurisprudence tend à éviter au maximum l'imposition de la caution *judicatum solvi*. Le juge dispose en effet d'un pouvoir d'appréciation assez large quant à l'opportunité d'ordonner ou non une telle caution. Il en appréciera l'opportunité en fonction de la probabilité d'une condamnation du demandeur au

¹ Il s'agit entre autres de la Convention de la Haye du 1er mars 1954 relative à la procédure civile, de la Convention de Genève du 28 juillet 1951 relative au statut des réfugiés et du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne.

waarschijnlijkheid dat de eiser zal worden veroordeeld tot betaling van de kosten van het geding. In dat verband wordt geen borgstelling geëist wanneer de door de eiser aangevoerde middelen kennelijk gegrond zijn, en het duidelijk is dat hij niet zal worden veroordeeld. De eiser kan eveneens worden vrijgesteld van de betaling van de borgstelling *judicatum solvi* wanneer het niet mogelijk is hem te verwijzen in de kosten van het geding, met name in de gevallen waarin de verweerder hoe dan ook in de kosten wordt verwezen.

Krachtens het Gerechtelijk Wetboek kan de eiser bovendien van de borgstelling worden vrijgesteld wanneer hij aantoonst dat hij op grond van zijn financiële situatie in België voldoende solvabel is om de eventuele kosten van het geding te dragen. Daartoe kan hij aantonen dat hij over onroerende goederen op het Belgisch grondgebied beschikt, of kan hij een pand geven.

Deze uiteenlopende mogelijkheden stellen de rechter dus in staat de gevallen te beperken waarin de artikelen 851 en 852 van het Gerechtelijk Wetboek worden toegepast.

Aangezien het reële toepassingsveld van de artikelen 851 en 852 momenteel zeer beperkt is, heeft de exceptie van borgstelling *judicatum solvi* derhalve nauwelijks nog praktisch nut. Ze is niet langer verantwoord.

Om die redenen is het dus wenselijk de exceptie van borgstelling *judicatum solvi* op te heffen.

paiement des frais et dépens de la procédure. À cet égard, la dispense aura lieu si les moyens du demandeur sont manifestement fondés et que celui-ci ne sera de toute évidence pas condamné aux frais et dépens. Le demandeur pourra également être dispensé de payer la caution *judicatum solvi* s'il ne peut pas être condamné aux dépens du procès, c'est-à-dire lorsque le défendeur est toujours condamné aux dépens.

Selon le Code judiciaire, le demandeur peut en outre être dispensé s'il prouve que sa situation financière en Belgique est suffisante pour assumer les éventuels frais et dépens du procès. À cet effet, il peut faire état d'immeubles dont il dispose sur le territoire belge ou constituer un gage.

Ces différentes possibilités permettent donc au juge de limiter les cas d'application des articles 851 et 852 du Code judiciaire.

Étant donné que le champ d'application réel des articles 851 et 852 est aujourd'hui très restreint, l'exception de la caution *judicatum solvi* a donc peu d'utilité pratique. Elle ne se justifie plus.

Pour ces raisons, il est par conséquent opportun de supprimer l'exception de la caution *judicatum solvi*.

Zoé GENOT (Ecolo-Groen!)
Tinne VAN der STRAETEN (Ecolo-Groen!)

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

De artikelen 851 en 852 van het Gerechtelijk Wetboek worden opgeheven.

5 maart 2010

PROPOSITION DE LOIArticle 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution

Art. 2

Les articles 851 et 852 du Code judiciaire sont abrogés.

5 mars 2010

Zoé GENOT (Ecolo-Groen!)
Tinne VAN der STRAETEN (Ecolo-Groen!)

BASISTEKST**Gerechtelijk Wetboek****Art. 851**

Behalve wanneer Staten bij verdrag hebben bedongen dat hun onderdanen ontslagen zijn van borgstelling ter voldoening aan het vonnis, zijn alle vreemdelingen als hoofdeiser of tussenkomende partij gehouden, indien de Belgische verweerder het vóór enige exceptie vordert, borg te stellen voor de betaling van de uit het geding voortvloeiende kosten en schadevergoedingen waarin zij kunnen worden verwezen. De verweerder kan borgstelling vorderen, zelfs voor het eerst in hoger beroep, indien hij aldaar gedaagd wordt.

Art. 852

Het vonnis waarbij borgstelling wordt bevolen, bepaalt tot welk beloop dit zal geschieden. Het kan de borg ook door enige andere zekerheid vervangen. De eiser wordt ontslagen van het stellen van de gevorderde zekerheid, indien hij de bepaalde som in consignatie geeft, indien hij aantoont dat zijn onroerende goederen in België voldoende zijn om die som daaraan te verhalen of indien hij een pand geeft overeenkomstig artikel 2041 van het Burgerlijk Wetboek. In de loop van het geding kan de rechtbank, op verzoek van een partij, het bedrag van de som of de aard van de verstrekte zekerheid wijzigen.

BASISTEKST AANGEPAST AAN HET VOORSTEL**Gerechtelijk Wetboek****Art. 851**

(opgeheven)

Art. 852

(opgeheven)

TEXTE DE BASE**Code judiciaire**

Art. 851

Sauf le cas de conventions par lesquelles des États auraient stipulé pour leurs ressortissants la dispense de la caution *judicatum solvi*, tous étrangers, demandeurs principaux ou intervenants, sont tenus, si le défendeur belge le requiert avant toute exception, de fournir caution, de payer les frais et dommages-intérêts résultant du procès, auxquels ils peuvent être condamnés. Le défendeur peut requérir que caution soit fournie, même pour la première fois, en cause d'appel, s'il est intimé.

Art. 852

Le jugement qui ordonne la caution fixe la somme jusqu'à concurrence de laquelle elle est fournie. Il peut aussi remplacer la caution par toute autre sûreté. Le demandeur est dispensé de fournir la sûreté demandée s'il consigne la somme fixée, s'il justifie que ses immeubles situés en Belgique sont suffisants pour en répondre ou s'il fournit un gage conformément à l'article 2041 du Code civil. Au cours de l'instance, à la demande d'une partie, le tribunal peut modifier l'importance de la somme ou la nature de la sûreté fournie.

TEXTE DE BASE ADAPTÉ À LA PROPOSITION**Code judiciaire**

Art. 851

(abrogé)

Art. 852

(abrogé)